

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 232
Tarih: 30-11-2011

1561

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

23 Kasım 2011 tarihinde, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan AKP'nin Genişletilmiş İl Başkanları Toplantısında yaptığı konuşmada Dersim olaylarıyla ilgili "eğer gerekli ise ve literatürde varsa özür diliyorum" açıklamasını yapmıştır. Dersim olayları hakkında dört belgenin içeriğini kamuoyuyla paylaşan Başbakan, resmi belgelere göre olaylarda ölen kişi sayısının 13 bin 806, sürgün edilen kişi sayısının da 11 bin 683 kişi olduğunu söyledi. Ancak tanıklar, yerel kaynaklar ve sivil toplum örgütlerinin açıklamalarına göre ölen kişi sayısı 50 bin ile 60 bin kadardır. Başbakan Uluslararası hukuk ve insan hakları açısından, devletlerin kendi geçmişini kabul etme ve anlamanın önemli bir adımı olarak "devlet adına özür dileme" literatürde bulunan bir olgudur. Dünyada pek çok ülke, savaş zamanı yaptığı insan hakları ihlalleri, azınlıklara ve kendi halklarına yönelik yapmış olduğu asimilasyon ve toplu katliamlarla ilgili özür dilemiştir. 2008 yılında Avustralya Başbakan'ı Avustralya Parlamentosunda çıkarılan önerenin oylanması ile tüm ülkede canlı yayınla verilerek "Aborjinler"den özür dilemiştir. Kanada 2008 yılında parlamentosunda hazırlanan önergeyi geçirerek, Kızılderililere yönelik geçmişte yapılan asimilasyon politikalarından dolayı özür diledi. Yine Hollanda hükümeti 2000 yılında, 2. Dünya Savaşında Yahudilere, Çingenelere ve Endonezyalılara karşı yapılan haksızlıklardan dolayı özür dilediğini açıkladı ve tazminat ödemesi yapıldı. ABD'de 2002 yılında başlayarak eyaletler geçmişte yapılan siyahlara yönelik köle ticaretiyle ilgili özür yasayı çıkardı ve bazı eyaletler tazminat ödemesi yaptı.

1993 yılında Güney Afrika Cumhuriyeti katliamlardan sorumlu "Apartheid" rejiminden dolayı özür diledi.

Tüm dünya örneklerine bakıldığında "geçmişle yüzleşme"nin devleti temsil eden Cumhurbaşkanı'nın ya da Başbakanın Meclis'te bir önerge ya da yasa ile özür dileme prosedürünü gerçekleştirdiği görülmektedir. Yasa ile özür dilemenin yanı sıra tazminat gibi onarıcı önlemler alındığı görülmektedir. Ancak gerçek bir yüzleşmenin Güney Afrika'nın özür dilemesinden sonra oluşturulan Hakikatleri Araştırma Komisyonlarıyla gerçekleştiği, bu komisyonlarla tüm devlet arşivleri açılarak yaşananların ortaya çıkarıldığı bilinmektedir. Bu süreçte, faili meçhul olan cinayetler, toplu katliamlara dair belge ve bilgiler toplanarak bir yandan da gecikmeli olarak da olsa adaletin de sağlanması için bir çabanın sağlanması söz konusudur. Dolayısıyla "geçmişle yüzleşmenin" sadece küçük bir adımını oluşturulan özür dilemeden ziyade, hükümetin ortaya siyasi bir irade koyarak uzun süreli, bilimsel, gerekirse uluslararası heyetlerin desteğini alarak bunu sağlaması esas olandır.

1. Dünya örnekleri referans alınarak, Hükümetin Dersim katliamı, Zilan Katliamı, Çorum Katliamı, Sivas Katliamı, Maraş Katliamı gibi Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki tüm katliamların açığa çıkarılması için TBMM'den bir "özür yasası" çıkarmayı düşünüyor musunuz?
2. Katliamların ortaya çıkarılması için TBMM çatısı altında bir hakikatleri araştırma komisyonu kurulacak mıdır? Devletin askeri dâhil tüm arşivlerin açılması, belgelerin araştırılması için gerekli komisyonlar işletilecek midir?
3. Başbakan'ın açıkladığı resmi kaynaklara göre Dersim olaylarında ölen kişi sayısı ile yerel kaynaklara göre ölen kişi sayısı arasında çok büyük bir fark görülmektedir. Öldürülen kişi sayısındaki bu farkın açıklaması nedir? Dersim olaylarında gerçekte öldürülen kişi sayısının araştırılarak ortaya çıkarmayı düşünüyor musunuz?
4. Dersim Katliamı'nda yerinden edilen kişiler hangi illere gönderilmiştir? Gönderilenlerin kaç çocuğu, kaç kadındır?
5. Dersim isminin iadesi konusunda bir çalışmanız var mı?
6. "Dersim katliamı" için bir tazminat yasası çıkarmayı düşünüyor musunuz?